

Rozvíjet vzájemné vztahy vzniklé po roce 1998

Prof. Ing. Jaromír Císař, CSc., se narodil 5. září 1929 v Olomouci. Původně elektromechanik, po vysokoškolském studiu působil na VŠE v Praze, kde se věnoval zejména problematice cen. V roce 1970 byl z politických důvodů donucen ze školy odejít a do roku 1989 pracoval postupně v Ústavu stavební ekonomiky, Ústavu výstavby a architektury Praha a Ústavu státní správy. V roce 1990 byl rehabilitován a na VŠE působil až do roku 1997. V roce 1991 získal hodnost vysokoškolského profesora. Krátce přednášel na Ekonomické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. V roce 1990 se stal poslancem Národního výboru hl. m. Prahy. Byl zakládajícím členem a prvním předsedou České společnosti pro rozvoj bydlení. V období 22.7. 1998 - 26.4. 2000 byl ministrem pro místní rozvoj za ČSSD.

V současnosti je generálním ředitelem Státního sekretariátu Rady celní unie se sídlem v Bratislavě. Je ženatý, má dvě děti.

Jak budou vypadat vztahy mezi našimi zeměmi po vstupu obou do Evropské unie? Odpověď na tuto otázku jsme hledali u člověka, který už dnes připravuje co nejlepší podmínky na to, aby dlouhá desetiletí budovaná spolupráce pokračovala i ve společném evropském celku. Je ním generální ředitel Státního sekretariátu Rady celní unie se sídlem v Bratislavě, prof. Ing. Jaromír Císař, CSc.:

V současnosti v podstatě neexistují vážnější problémy v obchodních vztazích obou našich zemí. Podařilo se zastavit pokles vzájemné obchodní výměny, stále jsme vzájemně druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem. Problémy spojené s přechodem zboží přes hranice zmizí, až se staneme členy EU. Vstupem obou zemí do EU dojde k ukončení Smlouvy o vytvoření celní unie mezi ČR a SR. Obě naše země se stanou členy celní unie vyššího řádu, kterou tvoří všechny země EU. Výhody, které poskytovala tato smlouva oběma našim zemím, to znamená bezcelní obchodní výměna, se rozšíří na všechny členy EU. To přinese oběma zemím nejen významné výhody, ale také zvýší požadavky na výkonnost všech sektorů národního hospodářství, zejména pak nároky na vyšší konkurenční schopnost všech výrobců, a to nejen určených pro vývoz, ale i pro domácí spotřebu. Jsem přesvědčen, že nic nemůže být proti tomu, aby i v rámci Unie existovala mezi našimi zeměmi co nejužší a nejtěsnější spolupráce. To znamená, že to bude nejen možné, ale zároveň výhodné pro obě naše země. Vždyť mezi našimi zeměmi existují rozsáhlé a nezanedbatelné oboustranné výhody.

Zkušenosti z existence celní unie však ukazují, že k tomu je nezbytná politická vůle obou stran. To ukazuje období před a po roce 1998, kdy Dzurindova a Zemanova

vláda vytvořily příznivé podmínky pro tzv. nadstandardní vztahy, které na obou stranách řeky Moravy mimořádně oceňujeme. Samozřejmým předpokladem však je, že nepřekročíme závazky, které vyplývají z členství v EU. Za těchto podmínek je úzká spolupráce našich zemí nejen k vzájemnému prospěchu, ale může být příspěvkem k celkové prosperitě EU.

Vloni jsem byl na setkání premiérů Visegrádské čtyřky a Beneluxu v Trenčíně, kde se o těchto otázkách diskutovalo. Premiéři B 3 doporučovali podobnou spolupráci. Z těchto důvodů nyní usilovně zkoumáme, jak to funguje v Beneluxu nebo v Severské unii a jak to aplikovat především na naši vzájemnou spolupráci. Koneckonců předcházející kontakty se ještě úplně neztratily, lidé o sobě vědí a sponánně spolupracují. Takže nejde o nic jiného, než abychom pro rozvoj této spolupráce vytvářeli co nejpříznivější prostředí. Příkladů spolupráce a zachování dřívější výhodné kooperace je mnoho, ale základní problém vidím v tom, aby byl dán politický impuls, který by zastřešoval tuto spolupráci. Říká se například "společné nebe", ale proč ne třeba i společná energetika? Věcí, které by mohly být společné, je podle mého soudu více.

Jste člověk, jenž přece jen vidí trochu více za horizont než většina z nás. Říká se, že svět nás dříve či později bude brát pouze jako dvě malé součásti velkého evropského celku a na nějakých rozdílech přestane záležet.

Neobávám se, že se naše dvě menší země ztratí mezi evropskými. Takových je v EU více. Věřím, že demokratické mechanismy zabezpečí rovnoprávné postavení zemí bez ohledu na jejich velikost. Rozdíly, na kterých bude záležet, spočívají v ekonomické oblasti. O postavení v této oblas-

ti bude v podstatné míře rozhodovat naše schopnost obstát v soutěži s ostatními zeměmi a jejich ekonomikami. Domnívám se, že obě naše země mají k tomu všechny nezbytné předpoklady, jako je vysoká kvalifikace pracovníků ve všech oborech lidské činnosti, úroveň vzdělanosti a kulturnosti a v neposlední řadě výhodná poloha v srdci Evropy. Obě země mají například velmi příznivé podmínky pro rozvoj cestovního ruchu.

Jak vnímáte smysl a budoucnost existence národnostních menšin v nových podmínkách, konkrétně české na Slovensku a slovenské v Čechách?

Jde o velmi složitou a komplikovanou otázku. Myslím si, že vzhledem k neobyčejné blízkosti obou národů se jedná o specifickou menšinu, která v zásadě nemá problémy soužití s majoritou. Tak tomu je v dobách, kdy etnický původ se nestává nástrojem mocenských elit k posilování své moci. Jiné to je v případě, kdy etnický původ se stává důvodem k hlášení nenávisli a zatracení jako prostředku k upevnění moci. Zkušenost říká, že vypjatý nacionalismus vždycky vede k rozlišování lidí podle etnického původu. Postavení menšin, bohužel i v případě tak blízkých národů jako jsou Češi a Slováci, bylo relativně často závislé právě od mocenských cílů politických elit. Mimořádně, etnický transfer obyvatelstva zažilo i Slovensko koncem 30. let, kdy se jeho obětí stali Češi. Pozitivním jevem bylo, že rozpad společného státu se obešel bez jakýchkoliv excesů etnického charakteru. Naproti tomu však bylo negativní, že v období 1993 - 1998 se do popředí dostalo to, co nás odlišovalo a nikoliv to, co nás spojovalo. Soud nad tímto neblahým obdobím byl vynesena prosazením názorů širokých vrstev Čechů a Slo-

váků ve volbách 1998. To nepochybně ovlivnilo i postavení obou menšin. Všichni se shodujeme na tom, že současné vztahy mezi Slovenskem a Českou republikou jsou mimořádně dobré, nepochybně jsou nadstandardní na úrovni mezilidských vztahů. Češi opět objevují přírodní krásy Slovenska, Slováci si cení možnosti zaměstnání v Čechách a mládež možnosti bezplatného studia na českých vysokých školách. Všichni netrpělivě očekáváme společný vstup do EU. Sjednocená Evropa je zárukou minimalizace etnického původu jako důvodu nerovnosti, ale i zachování rozdílnosti jako přínosu k zachování společného kulturního dědictví.

Otočme list trochu k vaší osobě. Jaký byl doposud váš vztah ke Slovensku a s jakými ambicemi jste se ujal této časově poměrně krátce limitované funkce?

Jsem Moravák, přesněji Hanák z vesničky, která už splynula s Olomoucí, ale od studií žiji v Praze ..

...a nepomohlo vám ani "profekční" přijmení?

Samozřejmě, že ne. Nejsem stoupenec monarchistického hnutí a kromě toho, v ČR je hodně císařů, tedy velká konkurence. S překvapením jsem zjistil, že i v národním hokejovém týmu Slovenska je Císař. Myslím si, že jsem měl štěstí, když si mě práce všiml Miloš Zeman a pozval mne do své vlády. Jmenování generálním ředitelem Stálého sekretariátu Rady celní unie jsem přijal jako poctu a ocenění mé práce a příležitost k rozvíjení a upevňování hospodářské spolupráce obou zemí. V Levicích jsem vojákoval, a co mimořádně oceňuji, že po roce 1968, kdy jsem musel pro politické postoje opustit vysokou školu, jsem našel zaměstnání v pražské pobočce bratislavského Ústavu ekonomiky a organizace stavebnictví. To, že jsem se v této funkci ocitl, považuji za šťastný okamžik, protože mi umožnila lépe pochopit otázky, které jsem do té doby nevnímal až tak citlivě a do hloubky. Odtud také pramení mé odhodlání učinit vše, co je v mých silách, aby bylo dosaženo co nejužší spolupráce obou našich zemí, zejména hospodářské. K tomu nás zavazuje nejen jazyková, geografická a kulturní blízkost, ale především staletími osvědčená prospěšnost vzájemné podpory včetně sedmdesát let trvající společná historie. Není důvodů, abychom se vzájemně natahovali a dělali si ramena, protože těch společných rysů a znaků je skutečně tolik, že nejsou dva jiné národy, které by měly tak blízko k sobě jako Češi a Slováci.

Jiří Výborný

Foto: autor

Koncem dubna se evangelici z Nitry a Svätoplukova vydali do českobratrských sborů ve Zdáru nad Sázavou a Sázavě. Toto neformální přátelství trvá již osm let, během nichž se vzájemně vyměnily zájezdy dospělých i mládeže. Evangelici tím, že žijí poměrně roztroušeni v diaspoře, se snaží vystoupit ze sebe a projít s bratry ve víře aspoň kousek po společné cestě.

Pro diskusi bylo zvoleno téma "Duchovní život u nás a význam Bible v křesťanských rodinách". Biskupská konference ECAV vyhlásila rok 2003 jako "Rok Bible" a proto cesta vedla přes Kralice a Náměšť nad Oslavou. Vždyť Bible kralická je převzatým dědictvím nejen českých, ale i slovenských evangeliků. Karel st. ze Zerotina poslal po bitvě na Bílé hoře dva vozy těchto vzácných knih na západní a severní Slovensko. Daniel Krman tuto Bibli vydal na Slovensku a cestou tzv. emisarů se dostávala do evangelických rodin.

Na dřevěném lisu v Kralicích slovenským evangelikům vytiskli titulní stránku Bible a také si prohlédli dokumenty a díla posledního biskupa Jednoty J. A. Komenského. Cestou se zastavili v zámku v Náměšti nad Oslavou. Karel st. ze Zerotina byl vlivný moravský šlechtic, přívržec reformace a jednoty bratrské. Dovolil na

svém panství zřídil tiskárnu, na niž už neměl cenzurní dosah olomoucký arcibiskup. Bible česká, též Kralická, je vrcholným tiskařským dílem bratří pod vedením biskupa Jana Blahoslava. Mimořádně stručně a velebně zní v ní každá věta. Pro porovnání:

Bible Kralická, posl. vydání z roku 1613: "A sezpívavše písničku, vyšli na horu Olivetskou".

Ekumenický překlad - Praha z roku 1979: "Když zazpívali chvalozpěv, šli na Olivovou horu".

Německý překlad podle M. Luthera. Stuttgart 1985: "Und

als sie den Lobgesang gesungen hatten, gingen sie hinaus an den Ölberg".

Evangelici z Nitry se přátelům pochválili, že ukončili vlastní moderní chrám a také tím, že narůstá počet lidí ve sboru a přibývají aktivity. Tím se také chválili Sázavští. Kromě jiného se porovnávaly různé překlady Bible, hovořilo se o tvorbě nábožných písní a otázce zpěvu i pro mládež.

Na zpáteční cestě si evangelici ze Slovenska prohlédli vrcholné dílo barokního stavitele J. Santiniho, poutní kostel na Zelené hoře, který se dostal na ochrannou listinu UNESCO. Další návštěva Sázavských je plánována začátkem října.

Viktor Štourač

Společně kousek cesty

Dolce far niente - tak nazval svoji novou výstavu pražský výtvarník Boris Jirků, s níž se po čtyřech letech během celého května autorsky představil na Slovensku. Tentokrát 27 obrazy zaplnil výstavní prostory bratislavské galerie Michalský dvůr.

"Je to velký přítel Slováků a zejména Banské Štiavnice, kde mají největší sbírku děl. Sledujeme ho 10 let, odkdy se zúčastňuje banskoštiavnických sympozií, kde začal tvořit sochy," uvedl na vernisáži Bohumír Bachratý.

Ze autor má hodně přátel i mezi slovenskými umělci, to potvrdilo zahájení výstavy. Mezi gratulanty byla i herečka Jana Hubínková (na snímku), držitelka výročního ocenění Český lev 2002 za ženský výkon ve vedlejší roli ve filmu Děvčátko.

Foto: PE